

## ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.  
Pe jumătate an 14.— "  
Pe 3 luni . . . 7.— "  
Pe o lună . . . 2.40 "

## Pentru Românii și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.  
**Telefon**  
pentru oraș și Interurban  
Nr. 750.

REDACTIA  
și ADMINISTRATIA  
Strada Zrinyi Nrul 1/a

## INSERTIUNILE

se primesc la admini-  
strație.

Mulțumite publice și Loc  
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-  
napolază.

# ROMÂNUL

## Problema Dardanelor.

Importanța operațiunilor împotriva Dardanelor.

Arad, 6 Martie.

Pe cât rezultă din ultimele telegrame acțiunea împotriva Dardanelor a ajuns la o deosebită intensitate. Pe ziua de ieri agențiile turco-germane sunt unite în această privință, iar știrile din sursă engleză și greacă confirmă că câteva cuirasate engleze și franceze au pătruns în strâmtoare și au bombardat forturile interioare, după ce forturile dela intrare au fost reduse la tăcere. Ele fac ca pentru moment teatrul sudic al războiului să capete o deosebită însemnătate căci poate determina într-o largă măsură cursul operațiunilor pe celelalte teatre.

Din punct de vedere militar problema apărării Dardanelor e dintre cele teoreticești rezolvită. Actualul războiu a dovedit până acum că în lupta dintre proiectil și cuirasă, proiectilul a ieșit învingător. Cetățile belgiene, cari erau cele mai moderne întărituri europene, nu au putut rezista tunurilor de 42 cm., încât pe viitor apărarea cetăților nu mai poate fi asigurată decât de garnizoanele mobile și de fortificațiile înaintate, ușoare, căci nici un fort nu mai rezistă prin forța cuirasei sale enormei puteri de pătrundere a proiectilelor explosibile actuale.

Fortificațiile Dardanelor sunt de tip vechiu; în schimb sunt admirabil favorizate de natură. Dar și cuirasatele flotei aliate care le bombardează au tunuri de 385 mm., cu 3 cm. și jumătate mai mici decât catastrofa-  
lele mortiere ale armatei germane. Unele cui-

rasate au patru, altele au opt asemenea tunuri; efectul lor nu se poate face așteptat prea multă vreme: Liège, Anvers, Maubeuge, sunt exemple concludente. Forturile pot fi reduse la tăcere.

Rămân barajele de torpile și de mine. Pentru o flotă hotărâtă să facă sacrificii, aceste obstacole nu sunt de netrecut. Ar rămânea doar barajele Dardanelor prin înecarea câtorva mari vase grele dealatul canalului, dar acest mijloc, pe care l'au întrebuițat și Japonezii în fața Port-Arturului, nu este cu totul eficace fiindcă vasele au putut fi aruncate în aer și canalul iarăși deschis.

Deci, din punct de vedere militar, problema Dardanelor nu este pentru o escadră de puterea celei anglo-franceze, de nere-zolvit.

Interesele cari au determinat acțiunea în Dardanele sunt destul de limpezi. Rusia nu putea rămânea fără contact cu aliații săi din Apus. Cu toate uzinele sale de arme, pierderile în armament sunt pentru ea mai mari decât capacitatea de producțiune a acestor uzine. Deschizându-i-se calea strâmtoarelor, Rusia își poate complecta armamentul prin ajutorul aliaților din Apus, sau chiar din alte surse. În același timp Rusia are cantități mari de cereale cari nu au putut fi exportate; Anglia are nevoie de proviziuni, pe cari, cu oricâte sacrificii, le poate obține mai lesne din Rusia, decât din state neutrale. Precum spun telegramele engleze, cu toată blocada ger-

mană, vapoarele ies și intră încă în porturile Angliei. În cazul când se forțează Dardanele vor putea veni în aceste porturi nave cu grâu rusesc, precum vor și putea pleca altele cu arme pentru Ruși.

Forțarea Dardanelor ar...influența apoi foarte mult o campanie împotriva Serbiei, și totodată ar face situația Turciei cât se poate de dificilă.

Importanța actualelor operațiuni împotriva Dardanelor poate deveni, din anumite puncte de vedere, decisivă.

## Opiniile dlui Neugeboren.

Arad, 6 Martie.

Un ultim răvaș ne trimite d. Neugeboren prin „S. D. Tagblatt” dela 26 Febr. în care spune:

„Sunt în situație a prezenta, oricând mi s'ar cere, câte un articol scris de mine în „S. D. Tagblatt” și în „Pester Ll.”, în care am luat poziție hotărâtă contra faptului că atentatul dela Dobrițin, chiar și în cazul dacă el ar fi fost săvârșit de Români, să fie pus în sarcina Românilor ca totalitate, — ceeace, după cum s'a adevărit ulterior, de fapt așa s'a și întâmplat, — și să fie exploatat politicește împotriva lor. „Românul” poftescă și aducă contraprobe!”

Iar mai încolo, d. Neugeboren, susține, că e neadeverată afirmarea noastră că a fost silit să rectifice cele scrise despre iredentismul nostru și, că este datoră „Românul”-ui să destăinuiească informațiunile în această direcție.

Las, că până ce d. Neugeboren nu ne poate prezenta certificatul de botez al lui Cătăruș-Kataroff, că ar fi de viață neaoșe românească, protestăm energic în contra afirmațiunei d-sale că s'ar fi adevărit, că atentatul a fost săvârșit de Români. Dar și în cazul acesta chiar articolul

### Inchin și eu!

Mărirea voastră e cuvântul  
A noastră-i fapta și tăria  
Durerea-i zestrea noastră 'ntreagă  
Și-a voastră-i toată bucuria.

Și glasul vost' răsună-n lume  
Triumfător. Al nostru geme  
Și glas de psalmi e plânsul nostru,  
Al vost, de ură și blesteme.

Noi am luptat o viață-'ntreagă  
Pentru viață și pământ  
Și azi când patria ne chiamă  
Nu-i cerem loc nici de mormânt!

Și-n sufletu-vă bat florii  
Zilelor mari, zilelor bune!  
Noi? vai, ne-așteaptă viitorul  
Poate cu plâns de-'ngropăciune!

Mi-e cupa de venin în mână  
— Mi-ați dat-o voi — dar ea mi-e dragă  
S'o prind cu patimă păgână!  
Vreau s'o golesc astăzi — întreagă.

Numărul poporal pe an 4. cor.

În cinstea cui? Furtună vino  
Și să-mi instrui azi tu chitara!  
Căci vreau să cânt s'audă lumea  
Să cânt cu-ai mei....: trăiască tara!...

O. HULEA.

### Inmormântare.

De Al. Clura.

„Eram postați pe o creastă de munte și vântul ne suera pe la urechi, isbindu-ne în față fulgi de zăpadă. Nu mai putem desluși nimic, căci cristalii de gheață, ce fluturau în văzduh, ne luau vederea, jucând în toate culorile curcubeului.

N'aveam altă încredințare, decât să facem slujba de cercetași, comunicând apoi camarazilor din vale, dacă am simțit dușmani pe aproape.

Nu văzuserăm nimic și peste un ceas aveam să ne înapoiem. Jur de jur văile sclipeau, în jocul soarelui cu cristalii de gheață, ca niște uriașe pânze de argint, dar nu desluseam nicăiri urmă de dușman.

Și frigul ne pătrundea până la măduă.  
— Să aprindem niște vreascuri — zise unul.  
— Nu e voie, răspunse plutonierul... inamicul ar putea să observe fumul, cu ușurință!

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Unul din soldați ridică din umeri.

— Apoi dacă mai zăbovim numai o jumătate de ceas în frigul ăsta, să știți, că aci înghețăm cu toții.

Doi din ei se ghemuiră după o piatră cât un stat de om, adunară vreascuri în pripă și în curând vreascurile înghețate începură a trosni sub cele dintâi limbi de flacări. Ne adunarm și noi în preajma focului, întinzându-ne palmele învinețite de frig.

— Ce bine era!

Ne gădila așa, dela creștet până în vârful degetelor dela mâni și dela picioare, ca o mângâiere... Ne apropiam tot mai mult de flăcările prietenoase, ne vâram degetele în ele, și abia târziu simțiam că arsura ne supără...

Când să ne aprindem țigările și să ne destin-dem, cum se cade, oasele trudite, deslușim un șuerat bine-cunoscut, spintecând văzduhul de-a-supra capetelor noastre. Urmă al dollea și al treilea, apoi se porni o muzică întreagă de șuerături.

Muscalii ne simțiseră.

În o clipă călcarăm focul în picioare și-l în-necarăm sub zăpadă.

Șueratul gloantelor slăbi o vreme, dar tot se auzia, în restimpuri. Ne apropiarăm târâș de creasta muntelui, să vedem, de unde venia acest plocon neașteptat.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor

d-sale scris mai înainte de a fi avut cele mai slabe indicii pentru proveniența atentatului, prin chiar „binevoitoarea” luare de poziție hotărâtă în favorul nostru seamănă mai mult a bănuire decât o... hotărâtă apărare, pentru care noi nu-l rugaserăm pe d. Neugeboren să ne fie avocat.

Noi am și pășit atunci energetic, acum un an, în coloanele „Românul”-ui împotriva tenorului acelui articol, după ce și contele Ștefan Tisza în plin parlamentul ungar ne luase în apărare cinstea noastră politică, pe care și mărunții șreimbortzi dela numeroase fițiuce încercaseră să ne-o murdărească. D. Neugeboren a tăcut atunci, căci pe aceea vreme nu era — cenzură ci ne putea sta deschisă calea proceselor de presă. Astăzi, însă, lucrurile merg sumar.

Astăzi, chestiile politice se tratează altfel

și de geaba ne poștește d. Neugeboren să aducem contraprobe, căci cea mai bună probă ar fi să reproducă d-sa încă odată în întregime articolul în chestiune în coloanele ziarului „S. T. D.”, în nemțește, căci numai așa ar produce cu el efectul, pe care l-a avut și articolul d-sale despre „iredenta română”.

Dar, probabil, că prin aceasta din nou s'ar priceinu neplăceri redacției ziarului d-sale. Aceasta nu vrem și de aceea nu putem „destăinui” nici informațiile noastre, oricât ar dori aceasta d. Neugeboren. Nu e vremea să lungim o polemică care nu ne poate schimba convingerile noastre, și cari sunt: mai bine zece dușmani pe față, decât un „apărător hotărât, — cu gând ascuns!”

Iată și ultimul nostru cuvânt.

## Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Macoviște, comitatul Caraș-Severin pe câmpul de luptă.

Comuna noastră Macoviște are vre-o 140 fumuri, cu 650 locuitori.

Pavel Roman, are 1 copil, (decorat cu medalia de argint)  
Lazăr Roman, 1 copil  
Mihai Radoslau, 1 copil  
Iosif Rotariu, june  
George Murgu, 1 copil  
Iosif Cuvinu, 1 copil  
Iosif Cuvinu, 2 copii  
George Daia, 1 copil  
Iosif Laticu, caporal, căs.  
10 Iosif Cuvinu, 1 copil  
Nicolae Secășan  
Ioan Stoiadin, 1 copil  
Iacob Stoiadin, june  
Iosif Stoiadin, căs.  
Lazar Zărcula, stegar, necăs., (decorat)  
George Stingu, june  
Iacob Crețu, june  
Iacob Cuvinu, 1 copil  
Pavel Cuvinu, căs.  
20 Iancu Cuvinu, june  
Iosif Cuvinu, june  
Vasile Saviciu, 1 copil  
George Saviciu, 2 copii  
David Imbri, 1 copil  
Petru Zărcula, căs.  
Ștefan Neamtu, june

Iosif Neamtu, căs.  
Igneia Sima, june  
Nichita Roman  
30 Petru Olariu, june  
Simeon Olariu, 2 copii  
Nicolae Preda, căs.  
Vasile Mloc, 1 copil  
Pavel Crețu, 1 copil  
Vasile Lapadat căs.  
Nicolae Crețu, 2 copii  
Iacob Novac, 2 copii  
George Novac, căs.  
George Rotariu, căs.  
40 David Lațu, căs.  
Vasile Ocnariu, june, caporal  
Nicolae Ocnariu, căs.  
Ioan Crețu, căs.  
Nicolae Ocnariu, fruntaș, 1 copil  
Mihai Copie, inv., 1 copil  
Costa Roman, 2 copii  
Igneia Cuvinu, 1 copil  
Dumitru Nistor, 1 copil  
Arsenie Brihete, 2 copii  
50 Ioan Neamtu, 1 copil  
Vucmir Cuvinu, 2 copii  
Nicolae Rotariu, 2 copii  
Pavel Vela, căs.  
Vasile Roman, 1 copil  
Iosif Roman, 1 copil

Iosif Roman, 2 copii  
Iosif Rotariu, 1 copil  
Nicolae Rotariu, 1 copil  
Pavel Ivan, sergent, 2 copii  
60 Iacob Ivan, fruntaș, 1 copil  
Iosif Cuvin, 1 copil  
Ion Radomir, 1 copil  
Arsene Radomir, 2 copii  
Nicolae Nemoian, 1 copil  
Iosif Radomir, 1 copil  
Vasile Neamtu, 2 copii  
Simeon Clrida, 1 copil  
Iosif Roman, sergent  
Ion Rotariu, caporal, 2 copii  
70 Nicolae Rusovan, 1 copil  
Silviu Brinzei, june  
Iacob Crețu, căs.  
Lazăr Crețu, 2 copii  
Vasile Suru, 1 copil  
Dumitru Crețu, 1 copil  
Ion Sima, 1 copil  
Nicolae Neamtu, necăs.  
Iliia Bercea, 2 copii  
George Ivan, 1 copil  
80 Gilgore Crețu, 2 copii  
Ianaș Sima, 2 copii  
Vasile Stupariu, s.-locot., căs.  
George Radomir, căs.  
Nicolae Lotcu  
Iosif Cuvinu  
Ștefan Lațu  
Iosif Sima  
Traian Cuvinu  
Iosif Sima  
90 Ion Sima  
Iosif Cuvinu  
Mihai Cuvinu  
Tudor Radomir  
Vasile Brihete

Comunicat prin: Pavel Ivan, sergent.

## Poezia momentului.

— Aprecierea poeziilor lui Ovidiu Hulea. —

Un bun prieten al nostru din București ne trimite articolul de mai la vale apărut în marele ziar bucureștean „Viitorul” de pe la mijlocul lui Ianuarie, sub titlul „Poezia momentului”:

„Acuma, când toate sufletele sunt acordate în unisonul unei singure coarde: cea patriotică, este firesc să avem și în literatura noastră o accentuare a poeziei patriotice, adică a celui gen despre care s'a zis că rare-ori poate să se ridice până la înălțimea unei mari arte. Totus,

Nu era nimeni... văile scolieau ca niște uriașe giulgiuri de argint... brazii fremetau încet-încet din cetinile lor pline de pomoroacă.

Și gloantele șuerau într-una deasupra capetelor noastre, ca trimise de dușmani nevăzuți.

Unul din noi, cum se cățărăse pe vârful stâncii, scoțându-și capul de-asupra abisului, se ridică deodată în genunchi, scoase un țipet înfundat și se prăvăli apoi pe spate...

Alergăm la el... Prea târziu! Era cald încă, și sângele îi țignea din frunte, înroșind zăpada...

Șuerul gloanțelor era tot mai întesit și noi — eram abia două patruțe — o pornirăm pe coasta muntelui, să dăm de știre camarazilor, că dușmanul e pe aici, pe aproape.

Ajunși în vale, sorbirăm în pripă o cească de cafea cu apă, și cum era fierbinte, ne pătrunse prin tot trupul, ca un fior de foc... Ni-se făcea roșu înaintea ochilor și când furăm înlocuiți, ne întinșeram buimăciți pe rogojini, după o zdroabă continuă de două zile... Cât am dormit? Știu eu? Când m'am pomenit era ziua mare. S'auziau pușcături tot mai dese dinspre munți.

Atunci mi-am adus aminte de bietul tovarăș, ce a rămas acolo, în mormântul zăpezii eterne.

— Să mergem, fratilor, și să-l aducem aici în vale. Ne-a fost frate bun și nu-l putem lăsa acolo, să-l sfășie vulturii și fiarele... Să-i facem

măcar o groapă și să-i punem la cap o cruce din crengi de brad.

Doi am plecat spre vârful muntelui, iar alți doi au căutat un loc potrivit, unde i-au săpat mormântul.

Dar n'a fost chip să răsbim atunci până la el! Dușmanul săvâlea de pretutindeni și ne-am rășboit două săptămâni până să-l asvârlim dincolo de munte.

Atunci ne-am odihnit câteva zile; ne-am adunat morții și i-am îngropat creștinește.

Și iarăș mi-am adus aminte de bietul tovarăș din vârful muntelui și am plecat să-i dăm de urmă.

După un drum de jumătate de zi, am dat de rămășițele focului nostru și aflăram în curând și pe bietul nostru frate.

Zăcea în zăpadă întins pe spate, părea că doarme. L-am ridicat binisor pe niște rami de brazi, să nu se sfarme, căci era înghețat os.

În vale i-am făcut un sicriu de scânduri, i-am luat portmoneul cu banii și cu scrisorile, să le trimitem nevastei.

N'aveam nici popă, nici biserică nu era pe aproape, să-i tragem măcar clopotele!

Departate s'auziau bubuituri de tun, ca un muget de furtună. Erau clopotele ce-l geleau pe tovarășul nostru. L-am așezat în groapă, l-am astupat cu bulgări înghețați, și deasupra mo-

vilei am pus o cruce de brad, pe care am scris, cu un baionet roșit în foc:

Aici odihnește viteazul

NICOLAE TUDOR  
mort pentru patrie.

Șujbă nu știam să facem; am rostit un Tatăl nostru, și unul din noi a cântat „Cu sufletele dreptilor”...

Bietul Tudor!

Trecuse prin atâtea primejdii și înfruntase de atâtea-ori moartea, încât nu ne venea să credem, că e mort. În încăierări el era printre cei dintâi. Și când ne închegam șirele, după bătaie, el zimbăia, cu chipul pe ceafă: „Moartea e așa, mai mult o sperietoare pentru oamenii fricoși și pentru babe... Ți-e frică de ea? Atunci te înșfacă și te strivește, când ți-e lumea mai dragă. O privești deadreptul în față? Atunci își trage pe seamă, te lasă binisor la o parte și își vede de alții, mai fricoși și mai nemernici... Eu nu mă tem, că voiu muri în bătaie... nu mi-e frică de moarte... așa poate de m'a oblici odată, pe la spate, mișelește”...

Așa a și fost.

Și, vezi, domnule, mi-a fost prieten de cruce bietul Nicolae și n'am putut să vărs o lacrimă, când l-am îngropat.

unele din poeziile recente au dovedit că atunci când patriotismul e sincer și când timpurile îl ascult, se pot produce adevărate creațiuni impecabile de artă. Relevăm aici în senzul acestor vederi, o poezie publicată în „Românul” din Arad.

Ea poartă titlul „1915”. E semnată cu un nume încă nu prea cunoscut O. Hulea. Dar e atâta vigoare, atâta forță, atâta simțire concentrată în mica poezie din ziarul românesc, încât putem spune că este una din cele mai puternice și mai reprezentative. Iată câteva strofe, date ca exemplificare:

Și se zbătea mușcându-și trupul viu  
Pământul un nebun scârbit de viață  
Și-n inima-i ca-ntr'un enorm sicriu  
Cădeau cei morți în purpură de ghiță”.

„Nespuse oști cădeau străfulgerate  
De-al morții paloș nesățul de sânge...  
Intunecat pe tron din zări curate  
Stă Timpul Crai încăruntit și plânge”.

Și mai departe:

A cui va fi cântarea biruinței  
In lupta groaznic de păgână?  
Că nu-l încapе lumea neființei  
Pe câți îi cere umeda țărână!”

Din Ardeal ne vine astfel ecoul unei poezii simțite și sincere!

Aprecierea de mai sus ne dispensează, credem, de orice comentariu pentru entuziasmul nostru poet. În nrul de azi al ziarului nostru iarăși o foarte frumoasă poezie a distinsului și mult pretuitului nostru colaborator, căruia îi urăm mult noroc și viață lungă.

## Scrisori din Bulgaria.

Nou atentat în Bulgaria: 3 Sârbi atacă arsenalul armatei. — Cine sunt atentatorii dela Casino? — Manevrele bulgare de primăvară. — Toți ofițerii de rezervă concentrați.

Sofia, 3 Martie.

În 18 Februarie seara s'a încercat un nou atentat mișelosc împotriva arsenalului armatei și a pulberăriei. Precum v'am comunicat la timp, un alt atentat la fel a fost încercat și săptămâna trecută.

Arsenalul și pulberăria sunt legate cu un mic tren de gara principală, vagonetele transportând direct materialele necesare la arsenal, linia trece și peste un pod. Joi seara patrulă de serviciu au surprins pe 3 inși, cari voiau să depună bombe pe șine așa că vagoanele, trecând peste ele, să provoace o explozie și să aprindă materialele. De aci locul s'ar fi comunicat, se înțelege, la arsenal și pulberărie. S'a constatat că acești trei inși sunt sub-ofițeri sârbi travestiți în figuri. Câteși

Era așa de liniștit la față, încât părea că doarme. Nu păstra nici măcar umbră de suferințele ce a îndurat, nici nu se părea îndurerat pentru soarta celor ce rămâneau în urma lui fără nici un sprijin.

Era liniștit, aproape mândru, ca un om, ce și-a făcut datoria până în sfârșit.

Și de câte-ori mă gândesc la chipul lui încremenit între cele patru scânduri ale sicriului, pare că-l aud grăindu-mi:

— Nu mă plânge pe mine, prietino, ci plângeți-vă pe voi! Azi moartea e un bun mai prețios decât viața. Moartea e odihnă; somnul binefăcător, — după un sbucium de suferințe supraomenești. Iar viața e un lanț de năcazuri; o frunză asvârlită în noroii drumului, călcată de copitele cailor... Eu am trecut peste pragul morții; voi aveți să mai îndurați multe nenorociri, până îl veți atinge!

Și bietul meu prieten are dreptate, căci de câte-ori îmi vin în minte vorbele lui, îmi dau seamă de tot ce am îndurat; îmi dau seama că poate să sufere și să îndure un om — și tot nu moare!

trei au fost arestați și conduși la comenduire. Faptul a provocat mare senzație.

În privința atentatului dela Casino se vorbește din ce în ce mai mult că ar fi tot operă sârbească. S'au arestat vre-o 380 persoane toate nevinovate. Aseară cineva mi-a spus că s'ar fi arestat un tânăr care se crede a fi făcut parte din complot și că speră că printr'ansul se va descoperi tot. S'au remarcat că în seara atentatului ministru sârb dăduse un dinu la care erau invitați mulți din diplomați și se deduce că ar fi fost făcut cu scop de a-i feri de vre-o eventuală nenorocire. Ziarul „Kambana” apărut acuma, spune în privința atentatului, că persoane apropiate de guvernauți relatează cu siguranță că atentatul dela Casino e opera unor persoane stupide și anormale, cari sunt toate arestate și predăte autorităților competente, dar că în interesul instrucției, trebuie pentru moment să se păstreze încă secretul asupra crimei. Guvernul se gândește asemenea serios la reorganizarea poliției, se spune că inspector al siguranței se va numi o persoană cu lungă practică, angajându-se totodată și câți-va străini ca instructori în această branșă.

Doă persoane sosite la Taribrod din Niș au relatat că la 5 a fost în Niș o mare turburare. Știrile din Belgrad erau foarte neliniștitoare. Vrajmașul deschisese un foc puternic de artilerie asupra cetății și orașului. Pe străde în Niș începuse să se adune grupe de oameni care voiau să știe cu orice preț ceea ce se petrece în capitala lor. Dar nici ministri nici ofițerii nu satisfăceau dorința lor. Tot felul de versiuni se răspândeau, aglomerația și neliniștea devenea din ce în ce mai mare. Așa că a fost nevoie de amestecul poliției care a făcut sute de arestări. Pasii era foarte turburat nerăspunzând la salutări și părănd foarte enervat de întrebări. Acuma s'a constatat că în aceeași zi au avut loc împușcături violente asupra Belgradului și spre Orșova. Așa că acum Sârbii nu se mai uită cu atâta ușurință ca mai înainte la aceste atacuri, dânsii știu că stârșitul hotărîtor sosește.

Ministru bulgar a cerut un credit de 5 milioane lei pentru efectuarea unor mari manevre cu unele din inspectii la începutul primăverii. După cum am aflat în aceste manevre se vor aplica și controla încă odată în mod practic toate învățămintele extrase din bătăliile 1912—1913 cât și din actualul mare război european. Faptul că aceste manevre au fost anunțate în mod oficial și faptul că este cu totul anormal ca asemenea manevre să se facă primăvara au îndemnat pe unii ministri străini să ceară lămuriri din Radoslavoff. Acesta a răspuns că manevrele sunt o chestie internă a bulgariei care nu vrea să provoace pe nimeni și, dintr-o parte, să stea în cele mai bune raporturi cu statele vecine. Zilele acestea s'au chemat la exerciții de o lună toți ofițerii de rezervă, iar pentru 15 Februarie soldații rezervați din contingentul 1904, adică după eliberarea actualilor contingente, cari se vor elibera săptămâna asta.

(St.)

AZOF.

## Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Polonia Rusească și în Galiția occidentală a fost ieri liniște în linia de bătăie.

În Carpați s'au dat lupte în unele sectoare. Situația nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Spre sud dela Ypern le-am pricinuit Englezilor prin focul nostru pierderi însemnate.

Pe înălțimea Loretto am respins ieri noapte, în pozițiunea, care am luat-o dela Francezi, un atac al dușmanului.

În Champagne spre nord dela Demonis Francezii au continuat să ne atace ieri și azi noapte. Am respins toate atacurile și ne-am menținut pozițiunile.

Atacurile dușmanului, făcute împotriva noastră la Vasquassi (spre ost dela Argonne) și la pădurea Conservive (spre ost dela Maas) au eșuat.

Toate încercările dușmanului de a recuceri regiunea Badenvillerului au fost zădărnice. Atacul Francezilor făcut ieri și azi cu forțe însemnate înșirate treptat împotriva înălțimii ce se găsește spre nordost dela Celles, s'a prăbușit având ei

mari pierderi. Mai multe atacuri făcute noaptea de către dușman au fost deasemenea fără rezultat. În fața pozițiilor noastre se găsește peste 1000 morți.

Pe câmpul de război din ost, situația în jur de Grodno nu s'a schimbat. Atacurile Rușilor le-am respins sângeros.

Atacurile Rușilor făcute cu mari pierderi spre nordost și nord dela Lomza au eșuat. Din prima și a doua divizie de gardă din front am făcut numeroși prizonieri.

Spre apus dela Vistula nu e nici o schimbare.

Câteva atacuri ale Rușilor făcute împotriva noastră spre ost dela Plock n'au reușit.

Un atac puternic al dușmanului făcut noaptea spre ost dela Skierniewice a eșuat deplin.

### Deciderea luptei dela Stanislau e iminentă.

Berlin. — Corespondentul de pe câmpul de război al ziarului „Berliner Tagblatt”, Adel Leonhard scrie dela cartierul austro-ungar:

Situația luptelor din Carpați e următoarea: Rușii, evacuând Bucovina, au trimis ajutoare la Nona Suliță, pentru ca să impedeze înaintarea trupelor austro-ungare spre hotarul României. Într'aceasta armata austro-ungară și-a asigurat Cernăuții și valea Prutului cu Sniatyn și Kolomea. În aceeași vreme alte trupe ale noastre pornind ofensiva prin pasul Iablonica am ajuns în fața Stanislauului. Deși Rușii au părăsit pozițiunile din fața orașului, aceasta n'a avut un caracter decisiv. Pentru oraș se dau lupte desperate și Rușii au concentrat rezerve considerabile. Pentru contrabalansarea acestora noi am așezat artileria grea pe munții din apropiere.

În Apus: la pasul Wyskow, unde Rușii au concentrat noi forțe, trupele noastre au pornit ofensiva.

În Carpații de mijloc trupele germane au avut succese excelente față de Ruși. La strâmtoarea Ujoc au pornit ofensiva deasemenea trupele austro-ungare.

Piloții ruși, cari folosesc biplane au aruncat mai multe bombe asupra Przemyslului și au încercat cu mitralierele montate pe aparatele de sbur să impedeze posta aeriană cu Przemyslul. Bombele n'au făcut nici o pagubă, posta aeriană își face cursurile regulat ca și mai înainte. Piloții ruși operează nu numai la Przemysl, ci și pe întreg frontul din Carpați, dar fără nici un succes.

Frontul nostru înclină puțin la pasul Lupkow pe teritoriu ungar. Înălțimile dela Alsó-Pagony, sunt de ambele părți încă în posesiunea Rușilor, dar la Konieczna suntem deja noi stăpâni pe graniță și de aci frontul nostru se întinde în Galiția occidentală. Linia Musnya—Floriska—Grybow e în posesiunea trupelor noastre și toate încercările Rușilor de a sparge la Grybow această linie, au eșuat.

### Dreadnoughturi submarine.

Stockholm. — „Aftonbladet” din Göteborg e informat din Londra, că marinarii de pe un vapor norvegian sosit la Bergen, au declarat că Angliei sau Germaniei i-a reușit să construiască faimoasele submarine-monstri, anunțate. Marinarii au observat în Marea Nordică un submarin a cărui lungime, după părerea lor, e de 300 picioare. Submarinul n'a oprit vaporul norvegian.

### Lupta în viscolul de zăpadă.

Viena. — Corespondentul de pe câmpul de război al lui „Neue Freie Presse” scrie: Situația generală în Carpați nu s'a schimbat de ieri. În regiunea ce se întinde dela Ujoc până la Wyskow vehemența luptei s'a potențat. Trupele noastre cu toate atacurile viguroase și repetite cu îndârjire ale Rușilor, au câștigat unele avantajii considerabile și apără cu tărie importante puncte de razim ale terenului. Rușii încearcă să ne zădărnicească ofensiva prin contraatacuri desperate și în scopul acesta se folosesc mai cu seamă de întunerecul nopții și de viscoalele cu zăpadă, pentru ca să se poată apropia de pozițiunile noastre. Toate atacurile rusești se prăbușesc însă în focul nostru.

**Berlin.** — Amiralitatea engleză anunță că submarinul german „U. 8” a fost cufundat ieri în apropiere de Dover de un torpilor englez. Echipajul submarinului a fost salvat. Behnke, loctiitorul șefului statului-major al marinei de războiu germane.

#### Diferite.

— Se anunță din Viena: Conte Ștefan Tisza a sosit ieri după amiază la Viena. Primul-ministru ungar a conferit timp mai îndelungat cu primul-ministru austriac contele Sturgh și ministrul comun de finanțe Koerber. Seara contele Tisza a plecat îndărăpt la Budapesta.

— Toți supușii ruși, din străinătate au fost provocați, ca să se prezinte mai târziu până la 11 Martie, la cel mai apropiat consulat rusesc. Se crede că Rusia vrea să cheme sub arme și cele din urmă rezerve ce le mai are.

— Regele Belgiei, Albert, a iscălit un decret prin care sunt chemați sub arme toți Belgienii neînșurați de 18—25 de ani.

#### Chestiunea Dardanelor și viitoarea atitudine a Bulgariei.

**București.** — Din Sofia se telegrafiază ziarului „Viitorul” de către corespondentul său special, că în cercurile politice de acolo se afirmă că în curând se va face o schimbare de regim în Bulgaria. Chestiunea Dardanelor joacă un rol hotărâtor în viitoarea atitudine a Bulgariei. A produs o mare impresie la Sofia căderea forturilor exterioare ale Dardanelor și puțină rezistență a Turcilor. Partidele din opoziție vor începe o campanie de răsturnare împotriva guvernului, care se spune că este prea mult angajat în politica externă.

#### Comunicat oficial sârbesc.

**Niș.** — Generalul Araccici, comandantul unui corp de armată, a murit ieri. Doctorul Nicolaevici, fost medic al regelui Petru, a murit.

Albanezii au încercat în 12 Februarie, un atac pe cursul superior al Drinei, pe teritoriul sârbesc. Năvălitorii nu au putut pătrunde adânc pe teritoriul nostru deoarece au fost renelegați de trupele noastre. Pierderile noastre sunt neînsemnate. (Biroul presei sârbești).

#### Decorarea lui Enver Pașa.

**Frakfurt.** — Din Constantinopol se află că împăratul Wilhelm a conferit ministrului de războiu Enver pașa Crucea de fer. Enver a mulțumit cu o telegramă călduroasă.

#### Comunicat oficial rusesc.

**Petrograd.** — În cursul zilei de 26 n., Germanii par a fi trecut la ofensivă pe mai tot frontul. Pe stânga Niemenului pe drumurile spre Symno și Sorey, au avut loc acțiuni datorite înaintării avangardelor noastre. La N de Grodno lupta s'a mărginit la un foc intens în contra inamicului. La satul Șarnevo, un batalion german cu săpători, a înaintat spre valea Bobrului. Artileria noastră așteptând momentul când o parte a coloanei trecuse pe țărmul nostru, a nimicit-o (?) Germanii supraviețuitori, 5 ofițeri și câteva zeci de soldați, au fost făcuți prizonieri.

Artileria dela Ossowiec combate cu succes bateriile grele inamice compuse din obuziere de 11—12 degete.

Ofensiva noastră la Prasnis e urmată cu energie. Am reluat orașul Prasnis pe care Germanii îl luaseră provizoriu.

Retragerea Germanilor se întinde; frontul se lărgeste mereu, luând pe alocurea caracterul unei fugi desordonate (?) Numărul stabilit al prizonierilor e de 40 ofițeri și 3600 soldați; prizonierii continuă a sosi în cantități considerabile. Cavaleria noastră contribuie la urmărirea Germanilor în retragere.

Pe stânga Vistulei, pe Dunajetz și în Carpatai, nici o schimbare.

În Galiția de est, în regiunea Roznatoff, am respins atacurile crâncene ale Austriacilor și am făcut ziua trecută 19 ofițeri și 1593 soldați prizonieri. Am luat 5 mitraliere.

#### Comunicat oficial francez.

**Paris.** — Comunicatul din 14 Febr.: În ducele de lângă Lombartzyde, o patrulă franceză a luat în stăpânire o tranșee germană, a ucis pe ocupanți și le-a luat o mitralieră.

În Champagne progresele noastre de Vineri seara la nord de Mesnil le Hurlus ne-au făcut stăpâni pe 500 metri de tranșee germane, unde am făcut vre-o sută de prizonieri, am luat 2 mitraliere și un tun revolver. Atacul a fost dus în mod strălucit cu baioneta. Un puternic contra-atac german fu respins în noaptea de 26—27.

Pe ziua de Sâmbătă am realizat noi progrese la vest de Perthes și la nord de Beau-séjour.

În Lorena la Nouveville, lângă pădurea Parroy, un atac german a fost respins.

#### Spania își mărește flota.

**Viena.** — „Le Temps” află din Madrid: Camera spaniolă a adoptat un proiect de lege privitor la construirea a 4 crucișătoare, 6 contra-torpilare, 28 submarine, 3 canoniere și 18 cuirasate pentru paza coastelor cum și privitor la cumpărarea de muniții și material de construcție în șantierul Ferrol și Cartagena. Creditele repartizate pe 6 ani, se urcă la 275 milioane pesetas.

## INFORMAȚIUNI.

ARAD, 6 Martie n. 1915.

### Constatări noi.

— Nu mai sunt criminali. —

Una din grijele societăților și o problemă asupra căreia s'au anemiat studiind-o atâți savanți, penaliști, psihologi, sociologi, medici alieniști, juriști și staticieni, era chestiunea penibilă a criminalității crescânde. Printr'un raport invers și paradoxal, cu cât o țară era mai înaintată, mai bogată în cultură extensă, cu atât ea era și mai ridicată — trist avantaj! — pe scara țărilor cu criminalitate crescândă. Așa se explică de ce în marile țări, unde există o sinceră filantropie există totuși instituită pedeapsa cu moarte. Vocea lui Victor Hugo în Franța a rămas fără răsunet și aparatul lui Guillot continuă să-și ridice bratele sinistre la Paris lângă Pantheonul evocator și Sorbona înțeleaptă.

Apașii la Paris păstrează o reputațiune mondială și criminalii din toate marile țări continuă să pună nota de umbră pe tabloul înălțător al culturai.

Dar se pare că războiul actual a curățit lumea de rele, și a fost ca o purificare generală a societăților, căci se constată ca fapt sigur o scădere a criminalității în Franța și mai ales în Paris.

Interesante sunt în această privință următoarele flexiuni ale academicianului francez, cunoscutul scriitor dramatic Alfred Capus:

„Imi reamintesc că la începutul războiului un înalt magistrat declara: „Este de temut ca să nu avem la Paris, în golul săpat de mobilizare, o eflorescență de mici apași de 14, 15 sau 16 ani, cari vor fi unul din marile pericole ale situațiunei”.

Pesimismul acestui magistrat n'a fost confirmat de experiență. Nici un tânăr tâlhar n'a fost ispitit de a-și face, în asasinat sau violență, un succes răsunător.

Aceasta din pricina că instinctul criminal combinat cu ocaziunea nu este suficient pentru a produce crima. Mai trebuie încă o atmosferă specială și ca o supracălzire prin exemplu, prin bravadă, prin literatura bulevardului exterior, în care acest instinct să poată suferi o cultură intensivă. Atunci, la un moment dat, întreaga electricitate răspândită se concentrează pe un individ care-i servă dreptul pol, și schinteia, adevărată crima, țigănește între societate și el.

Iată ceea ce războiul a suprimat provizoriu la Paris: de-o parte mediul în care răufăcătorul se surescitează; de altă parte, o stare socială care prin efervescența și desordinea sa, atrage pe răufăcător.

Anarhia de sine provoacă ispita de jos. Iată de ce disciplina severă care domnește azi, în stratele superioare împiedecă în chip natural și fără să fie nevoie de măsuri de rigoare, violență, omorul, asasinatul să ia naștere în stratele de jos.

Este evident că pacea nu se va menține în aceste condițiuni și că vom avea încă crime, „crime frumose”, cum se zicea înaintea războiului. Dar pot deveni mai

rare dacă vom ști să conservăm puțin disciplina actuală, și ordinea prezentă; dacă vom împiedeca, într-o mai mare măsură decât altădată, ca icoana tulburătoare a vițului să robească capetele tinere”.

Constatări acestea sunt foarte interesante. Prin ele s'a putut ajunge la o concluzie cu aplicațiuni practice, și anume că, criminalitatea nu este un efect cum se susține de unii, al eredității, cât al mediului ambiant și că printr'o purificare a acestui mediu se înlătură și prilejurile cari dedeau naștere la gesturi criminale.

A trebuit să fie astfel asasinatul în massă, pentru a se face dovada că cel individual este un efect al desordinei sociale și al unei sugestiuni generale.

Ce păcat că această lecție o plătim cu mult aur, și cu mult sânge!

VI.

**Dela banchetul Convorbirilor literare,** care s'a ținut Sâmbătă seara la București din prilejul sărbătoririi intrării în cel de-al 50-lea an al existenței acestei importante reviste s'a trimis d-lui Titu Maiorescu care se află actualmente la București următoarea telegramă:

„Colaboratorii „Convorbirilor”, bătrâni și tineri, întruniți la banchetul anual, își aduc aminte că mâine, 15 Februarie, Titu Maiorescu împlinește 75 ani. Cu inima caldă și cu credința în viitor ei urează viață lungă părintelui literaturii române și bărbatului de stat care a mărit pământul țării românești.

Duiliu Zamfirescu, Al. G. Florescu și I. Bianu.

**Dr. Rakowsky — redivivus.** Cetim în „Mișcarea” din Iași:

„Șeful sindicalistilor noștri dispăruse pentru câțiva timp. Dar tăcerea care s'a făcut în jurul numelui său îl apăsa, căci iată că apare în fața opiniei publice c'un articol într'un ziar din Milano.

Opiniile dlui Rakowsky asupra politicii generale, ca și aprecierile incidentelor și evenimentelor din ultimul timp în România — importă puțin. Dar este sigur că acest Român, de-o ciudată speță, depreciază intenționat forțele morale și fizice ale României, contestându-i posibilitatea unui mare efort de abnegație patriotică. Calomniază astfel, în mod odios, țara pe care o revendică drept o patrie scumpă; și pareă că-i onorat că-i aparține.

Pare astăzi că a căutat să dobândească calitatea de Român ca să poată calomnia România cu mai puțină riscuri.

Acțiunea acestuia om este urită și lasă; nu trebuie însă să ne alarmăm; străinătatea posedă alte surse de informații asupra noastră, decât infamiile unui Rakowsky. Este de ajuns să le denunțăm disprețului public.

Totuș putem trage un învățământ din această aventură. Partidele de guvernământ greșesc, — cedând cerințelor momentului, de ordin electoral sau altfel, — când dau mâna, chiar în mod trecător cu elementele din categoria lui Rakowsky. Ele trebuie să evite astfel de contacte compromițătoare. Dacă am fi urmat această regulă, Rakowsky n'ar putea acum să se prevaleze de naționalitatea română pentru a ponegri pe Români.

Dorim ca acest exemplu să servească de învățatură pentru viitor”.

**Escrocheria criminală a unei societăți culturale maghiare.** Detaliurile, pe cari le aduce ziarul „Az Est” asupra „operei de binefacere” a „Asociațiunii culturale maghiare de pe Alföld” nu servesc de loc spre înfrumusețarea numelui acestei „Asociațiuni culturale”.

După cum scrie acum ziarul „Az Est” câteva din bănuielele, ce se iviseră asupra acestei societăți s'au adevărit grație procedurii energice a prefectului de poliție Boda și al funcționarilor săi. Căci s'au aflat o mulțime de neglijențe și iregularități, cari toate au costat apoi parale, paralele incuse din darul publicului mare de a alina lacrimile de lipsă și suferință ale... sârmanilor agenți ai acestei societăți, deghizați în sârmanii orfani ai celor mobilizați. Căci acești sârmani agenți au vândut peste 100.000 lozuri á 1 coroană. Secția de filantropie a acestei societăți dispune însă de o avere nedefraudată de 12.000 cor., iar 84.000, zi: optzeci și patru de mii de coroane au dispărut în infinitul inimii largi și iubitoare a sârmanilor agenți ori — mai ști — poate în infinitul fundului buzunarelor dela nobililor pantaloni... Ce o fi, ce n'o fi, destul, că — parale nu-s.

Aceste optzeci și patru de mii de coroane lipsesc numai din sumele adunate din vânzarea

lozurilor. Cât putut constata

E interesantă colectarea s cultură maghiară de filantropie dela Hencz Gönczy Eelen și Pona Lajos agenți pe Gönczy procento, și pe 28 de procent gheseft, care ratului public Dealcum

#### Bancnote

rești se anun de față circula una sută coro pe care acest sunt:

1) Sus în „Bank” accen firi și inconju cât bilete ori de femeie și destul de fin făcute din 2 zintă uneori, umflături par sunt ursuroas Cum, în m multime de ungare, e bin mai sus.

#### Generali

Din Bucureștații dlui Taku în onoarea geran român ca german din I căldură de d neral Șaguna trând în scoa parte din pro lului Pau. Ș Langle de Ca s'a distins în a fost rănit în războiu venea tru ași vedea cari se afla în Acești doi ofi Gîgărtu, sunt boi cu genera

#### „De aș m

pizod interesa rului „Az Est” mitul ziar scri

„În fundăt flacăii baterii artilerist „val

Mai acum mejdie de-a f risții i-au asc dea în mână folosii tunul. 7 vea râtează noaptea prin tranșeele ruse că fusese ră

apoi și a adu prinde acum 7 Flacăii ba mentară de și brun. Arhi o vorbire.

Artileristu sul, din care măcesc apoi punde:

— „De-aș fel de lucru”.

#### † Simeon

Teliuc a dece în a 10-lea an sătorii în eta tești ale defu de veci Dumi cimiterul gr.

Pe defunc

lozurilor. Cât s'a încurs pentru timbre nu s'a putut constata încă.

E interesant acum felul, cum s'a procedat la colectarea sumelor fabuloase: „Asociațiunea cultura maghiară de pe Alföld” înființând o secție de filantropie sub conducerea vicepreședintelui *Hencz Károly* și a prim-secretarului Dr. *Gönczy Elemér* a dat această secție în chirie lui *Rona Lajos*. Acesta apoi și-a angajat de primii agenți pe *Gönczy József*, cărui i-a dat 36 de procente, și pe *Hencz Béla*, cărui i-a dat apoi 28 de procente din „venitul curat” al afacerii-gheșeft, care mergea strună — pe spatele onoratalui public.

Dealtcum cercetările continuă.

**Bancnote false austro-ungare.** Din București se anunță: S'a constatat că în momentul de față circulă falsificate, reușite bine bilete de una sută coroane austriace. Semnele, însă, după care aceste bilete false pot fi cunoscute sunt:

1) Sus în colțul stâng, lipsește la cuvântul „Bank” accentul pe a. 2) Literalele sunt mai subțiri și inconjurate de margini albe mai tari decât bilete originale. 3) Numărul 100 sub capul de femeie și ornamentele din prejur nu sunt destul de fin executate. 4) Falsificările sunt făcute din 2 foi de hârtie subțire lipite și prezintă uneori, mai ales când sunt puține uzate umflături parțiale. 5) De asemenea biletele sunt unsuroase la pipăit.

Cum, în momentul de față circulă în țară o mulțime de bilete străine și mai ales austro-ungare, e bine ca omul să ia în seamă cele de mai sus.

**Generali români colegi cu generalul Pau.** Din București se anunță: Vineri printre invitații dlui Take Ionescu la banchetul dat de dsa în onoarea generalului Pau se afla și un veteran român care a luat parte la războiul franco-german din 1870 și care a fost primit cu multă căldură de d. general Pau. E vorba de d. general *Șaguna* care a făcut studii în Franța intrând în școala de stat major la 1869 și făcând parte din promoția dela Saint-Cyr a generalului Pau. Șef de promoție era generalul de Langle de Carry comandantul unei armate care s'a distins în lupta de pe Marna. Generalul Pau a fost rănit în lupta dela Fröschwiller. După războiu venea des la școala de stat major pentru ași vedea camarazii de promoție printre cari se afla încă un român, generalul *Gigărtu*. Acești doi ofițeri români, generalii *Șaguna* și *Gigărtu*, sunt astfel colegii de școală și de război cu generalul Pau.

„De aș mai putea-o face înc'odată!” Un episod interesant povestește corespondentul ziarului „Az Est” din lagărul arhiducelui Iosif. Numitul ziar scrie între altele:

„În fundătură, după un mic deal, se adună flacăii bateriei. Arhiducele va decora pe un artilerist „valah”.

Mai acum câteva zile un tun a ajuns în primejdie de-a fi capturat de către Ruși și artileristii i-au ascuns râteaza penitrucă dacă ar cădea în mâinile dușmanului acesta să nu poată folosi tunul. Tunul l'au scăpat, dar acum n'avea râtează, atunci artileristul se ia și se duce noaptea primejduindu-si, viața trecând prin tranșeele rusești până la locul, unde a știut el că fusese râtează îngropată. A desgropat-o apoi și a adus-o. Pentru vitejia aceasta îi va prinde acum însuș arhiducele medalia pe piept.

Flacăii bateriei se așează în poziția reglementară de „habt'ach” înainte e valahul mic și brun. Arhiducele îi predă distincția ținându-i o vorbire.

Artileristul valah ascultă emoționat discursul, din care nu înțelege nici o vorbă. I-l tălmăcesc apoi pe românește, la ce dânsul răspunde:

— „De-ași mai putea face înc'odată un astfel de lucru”.

† **Simeon Zevoian**, preot gr. ort. român în Teliuc a decedat ieri, Joi la oarele 3 dimineața în a 10-lea an al preoției și a fericitei sale căsătorii în etate de 36 ani. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre odihna de veci Duminecă în 7 l. c. la oarele 3 p. m. în cimiterul gr. or. român din Teliuc.

Pe defunctul îl deplâng: Valeria Zevoian n.

Glodean ca soție, Virgil și Cornelia Zevoian ca fiu și fiică, Petru Zevoian și soția Savia ca părinți, Terezia Zevoian m. Turcean ca soră, Vasile Glodean preot și soția Raveca ca socrii, George Turcean preot, Teodor Glodean teolog, Eleonore Godean m. Florea, Marioara Glodean, Sabin Glodean, Basile Glodean, Basile Florea ca cumnați și cumnate. Lucreția Turcean, Remus Florea, Silvia Florea nepot și nepoate.

**Generali reținuți în serviciu.** După cum se anunță din București în ministerul de războiu român a depus un proiect de lege pentru menținerea în activitate de serviciu, pe timp încă de un an, a generalilor cari trebuiau să iasă la pensie anul acesta, pentru atingerea limitei de vârstă. Urgența a fost cerută și adoptată.

**Nouă descoperiri arhiologice** importante au fost făcute în Dobrogea.

La capătul orașului și în orașul Mangalia chiar, au fost descoperite morminte, pietre funerare, sarcofage și ziduri, datând din epoca greco-romană.

Sub directorul Muzeului național de arhitectură se află la fața locului, împreună cu câțiva profesori.

S'a putut descifra un mare număr de inscripții. Una dintre ele astfel concepută: „Gajus, am trăit 60 ani și am clădit acest monument pentru mine însumi. Pacea fie cu tine, Oh! trecătorule”.

**Explozibile într'o mănăstire franceză din Brussa.** Se anunță din Constantinopol: Valiul din Brussa anunță că s'a descoperit acolo la școala călugărilor francezi arme și o bombă de dinamită apoi 19 pachete de dinamită și fitiluri, toate ascunse acolo.

**Vitejia soldaților români. — Locotenentul Gheorghe Rimbaș.** Reținem din ziarul „Az Ujság” din Budapesta următoarele știri:

„În 7 Nov. batalionul de sub comandamentul căpitanului Ott, al regimentului de infanterie 63 din Bistrița, a primit ordniul să acopere noua grupare a brigadei. În scopul acesta batalionul trebuia să ocupe o înălțime, dușmanul însă a fost mai sprinten ocupând înălțimea cu puteri covârșitoare și cu trei secții de mitraliere. De aci Rușii au trimis un foc distrugător asupra batalionului nostru, care în total avea numai o secție de mitraliere.

Batalionul ajunsese astfel în o situație din cele mai critice. Atunci locotenentul *Gheorghe Rimbaș*, comandantul secției de mitraliere a descoperit o alvie în o parte a înălțimii. Iute luă hărăzirea de a așeza secția în locul acesta, de unde putu să atace pe Ruși dela spate, fără să poată fi văzut de aceștia. Cu o mitralieră opera însuș, trimițând un foc infernal asupra pozițiilor rusești. Batalionul nostru a reușit să pună stăpânire pe înălțime, unde îndată s'a întărit cu șanturi, căci Rușii, primind întăriri, numai decât porniră să recucerească pozițiile pierdute. Atacul lor însă a fost respins iarăș de focul mitralierelor ascunse în alvie, — lăsând Rușii numeroși morți și răniți pe teren. Un al treilea atac al Rușilor a avut acelaș rezultat. Cinci ceasuri — dela oarele 1 până la 6 seara — a durat lupta aceasta exasperată. În tot timpul luptei locotenentul *Rimbaș* a stat în apa repede și rece ca ghiata, până la genunchi, mânuind aproape înghetat de jumătate, mitraliera din care a tras *11 mii de focuri* asupra dușmanului. Pentru aceasta bravură eroul locotenent a fost decorat cu crucea pentru merite militare, cu decorația de războiu. Aceasta este deja *a doua distincție* în actualul războiu a locotenentului *Gheorghe Rimbaș*”.

**Amnestierea lui Maxim Gorki.** Maxim Gorki, reintorcându-se acum un an din Italia în Rusia, deoarece în urma amnestiei date de tar cu prilejul festivităților jubilară a dinastiei Romanow, încetase ordniul de arestare împotriva lui, a fost pus după reîntorcere sub acuză pentru blasfemia, care ar fi comis-o prin publicarea novejii sale „Mama”. Amnestia nu privea decât aceasta călcare a legilor rusești. Gorki n'a fost deocamdată arestat, ci i s'a redus libertatea numai fiind pus sub supraveghiere politică permanentă. Isbucind războiul, după cum au anunțat ziarele franceze, Gorki s'a în-

rolat ca voluntar în armata rusească. Procedura împotriva lui, după cum anunță ziarele rusești, a fost acum definitiv sistată.

**Înștiințarea cucuruzului de vândut pentru armată.** Cu abatere dela circularul ministerial din 15 Februarie n. c. nr. 6080, prin care comisiunea economică regnicolară (a țării) a fost împuternicită a cumpăra cucuruzul dela acei proprietari, cari dispun de prisoase (preste trebuințele lor) de cucuruz și pe care erau îndatorati să-l înștiințeze la primăriile comunale până la 1 Martie n. c. — Înaltul minister de agricultură, prin telegrama sa urgentă nr. 8159 Prez., ne vestește, că a dat o nouă împuternicire comisiunii, ca să cumpere cu prețurile excepționale și cucuruzul, pe care producții (economii) îl vor înștiința până la 15 Martie n. c.

*Spre știre amintim, că pentru mija metrică de cucuruz numit maseaua calului se plătește 27 coroane, pentru mm. de cucuruz cinquantin-florentin, putyi și pentru cucuruzul cu bonul alb rotund 30 cor. de mm. Cucuruzul trebuie să fie uscat, bine cernut și pus în sacii ce se dau în acest scop. Prețul se plătește îndată la luarea lui în primire. Dacă cucuruzul se ia în primire în cursul lunii Aprilie sau Maiu, pe lângă prețul cucuruzului obisnuit și cel numit maseaua calului, se mai plătește un adaus de câte 1 cor. la mm., pe lună iar la celelalte soiuri câte 50 bani.*

*Cucuruzul ce nu se va înștiința, se va rechiziționa (cumpăra) și fără voia proprietarului și se va plăti nu cu prețul de sus, ci cu prețul stabilit de autorități.*

*Punem la inima celor îndrept acesteia orându-li. Sibiu, 2 Martie n. 1915.*

Comitetul central al „Renunțării române de agricultură din comitatul Sibiu. Pant. Lucuța, prez. Vict. Tordășianu, secretar.

## Ultima oră.

### FLOTA AUSTRO-UNGARĂ BOMBARDEAZĂ ANTIVARI.

Viena. — Ziarele vieneze anunță din Roma: 5 vase de războiu din flota austro-ungară au intrat în portul Antivari, bombardând cu succes portul și orașul. Jumătate din oraș a fost dărâmat. Mulți soldați și cetățeni au murit, iar mulți au fost îngropați sub ruinele caselor. Paguba materială e foarte mare. Un granat a nimerit yachtul regelui Nichita.

### VISCOLELE FAC IMPOSIBILE LUPTELE ÎN CARPAȚI.

Budapesta. — Corespondenții de războiu anunță dela cartierul presei: Viscocele furioase din Carpați împiedecă orice operațiune de războiu.

### ANTANTA TRANSPORTĂ TRUPE LA DARDANELE.

Milano. — Marți au plecat din Marseilles 14 vapoare luând drumul spre Dardanele și pe cari erau imbarcați 20 mii soldați.

### ENGLEZII OPRESC PE MARE UN VAPOR OLANDEZ.

Amsterdam. — Englezii au oprit un vapor al liniei Olanda—America și l-au dus la Gravesend.

### CONVOCAREA CAMEREI UNGARE.

Budapesta. — Camera ungară va fi convocată pe jumătatea lui Aprilie pentru o scurtă sesiune, în care se va discuta bugetul.

### AUDIENȚA CONTELUI TISZA ÎN PREZENȚA MOSTENITORULUI

Viena. — Mostenitorul arhiducele Carol Francisc Iosif a fost ieri în audiență la M. Sa monarhul. În cursul acestei audiențe monarhul l'a primit în audiență și pe contele Tisza. După audiență mostenitorul s'a dus împreună cu ministrul-ungar în ministerul de externe.

Kenjiro Tokutomi.

## Până la moarte..

Roman japonez.

Tradus în românește de P. Robescu

(Urmare) (9)

V.

In casa generalului.

Intr-o Sâmbătă după prânz, cam pe la jumătatea lui lunie, pe când castanii înșirați în fața unei case frumoase din cartierul Akasaka din Tokyo își deschideau florile în razele calde ale soarelui, viconteles Kataoka, generalul, stătu în fața biroului său. Era un bărbat cam de cincizeci de ani, cu fruntea puțin cam pleșuvă, cu părul cărunt și de o corpolentă așa de mare, că cel mai voinic cal arab, cu greu ar fi putut să ducă greutatea corpului lui. D'asupra umerilor patrute, gâtul deabia i se vedea, iar bărbia îi atingea pieptul. Fața uriașului acestuia era bronzată de soare, buzele roșii și cămoase, barba rară, spâncenele subțiri. Ochiul însă, mici ca ochii de elefant, aveau o expresie de mare bunătațe și împreună cu surâsul vecinic ce-l avea pe buze, dădeau firei sale un aer de ironie.

Cu câțiva ani mai înainte, pe când generalul era la vânătoare în munți, a bătut la ușa unei bătrâne ce locuia într-o colibă, și a cerut adăpost. Cum nu era îmbrăcat în uniformă, bătrâna se uită lung la dânsul, și-i zise:

— Doamne, ce gros ești... Mă prinț că ai ucis o mulțime de vânat.

Generalul, surzând cu bunătațe, îi răspunse:

— Mai nimic!

— Greu să te poți hrăni din ceia ce vânezi. Ascultă mai bine un sfat: du-te de muncește cu brațele și cum ești voinic, o să câștigi chiar cincizeci de yen...

— Pe lună?

— Cum pe lună? Pe an! Gândește-te bine, și când te vei hotărî, vino la mine, că-ți dau de lucru.

— Nu zici rău... Cine știe? Poate că vreodată, o să viu la d-ta, să-ți cer un sfat...

— Poftim, poftim... Păcat să fii așa de voinic, și să fii vânător.

Intâmplarea aceasta hazlie, generalul o povestea dese ori, și într-adevăr, cine îl vedea, fără să-l cunoască, se gândea la fel cu femeia din pădure; dar cine îl cunoștea ca soldat plin de energie, se bizuia pe el, cum te bizui în tăria zidurilor unei cetăți. Corpul său mare, care se vedea peste capetele celorlalți, mîntea sa senină și ascuțită, oțelea curajul soldaților, așa că nici unul, nu ar fi tremurat în fața primejdiei.

In odaia generalului, pe birou, era un vas albastru, în care erau doi bambu. Pe peretele din fund, erau două tablouri:

Împăratul și împărăteasa; sub ele, erau două autografe ale celebrului om politic, mareșalul Nanshu. Unul zicea: „fii iertător”. In odaie, mai erau dulapuri cu cărți; iar pe brâul căminului erau mai multe fotografii de japonezi și de străini, mai toți în uniformă militară.

Perdelele de culoare verde deschis erau trase la o parte și cele șase ferestre ce dau spre miazăzi și spre răsărit, erau deschise. Privirea, după ce trecea peste strada Tanimaki, plină de lume, se oprea pe coasta verde a dealului Reinan, pe care se vedea turnul ascuțit al castelului Atago. Spre miazăzi se vedea o grădină plină cu castani înfloriți și în mijlocul castanilor se vedea un plop mândru ca o suliță de argint, din curtea sfântului templu Hikawa.

Văzut prin ferestrele largi deschise, cerul vioriu al verei începute părea o pânză de mătase albastră. Ici colo, printre frunzele verzi se vedeau florile castanilor, iar cele ce erau mai în vârfuri, se desemnau clar pe fondul lucitor al cerului. O ramură înflorită intrase pe o fereastră, în cameră, și lumina ce bătea în ele, se resfrângea înăuntru în culori de smarald, de safir, de chihlibar auriu.

Vântul aduse un parfum dulce, iar frunzele mișcate de el, pătau cu umbrele lor paginele

cărții ce citea generalul: **Condițiile actuale ale drumului de fier siberian.** Respirând adânc, generalul închise o clipă ochii săi mici, apoi îi deschise și se uită iar pe carte. In depărtare se auzi un șgomot de roți, și când se stinse, liniștea adâncă a după-amiază de vară, se lăsă iar peste toată casa. Ca și cum ar fi așteptat la pândă, apărură atunci doi ștregari: pe ușa întredeschisă se văzură două capete, pe urmă se retraseră, și se auzi un râs infundat. Unui din ștregari era un băiețel cam de opt ani, îmbrăcat ca un marinar, cellalt era o fetiță mai mică, cu părul despletit, și îmbrăcată într-o rochițe cutată și vărgată cu alb și cu roșu, strânsă cu o cîntură naltă roșie purpurie.

Dânșii se codiră câteva clipe, pe urmă, ca și cum ar fi așteptat prea mult, deschiseră ușa, năvăliră în cameră și sărind peste o grămadă de jurnale ce era pe jos, alergară pe fotoliul generalului și i se agățară de genunchii: marinarul de genunchiul drept, fetița de cel stîng.

— Tată!

— Ah!... ați isprăvit lecția? — zise generalul surzând, mângâind capul fetiței și al marinarului cu mâinile sale mari; — cum merge matematica?

— La aritmetică am avut un A.

— Tăticule, ascultă-mă întâi pe mine... profesoara mi-a spus că eu brodez foarte frumos... Uită-te — și fetița scoase lucrul din ghiozdan și-l întinse pe genunchii generalului.

— Ah!... foarte, foarte frumos.

— La cetire am avut un B și la scris un C. Inșă, când să esim din școală, Minamaki, priefina mea cea mai bună, m'a bătut... și acum sunt foarte tristă...

— Draga fati, numai această tristețe să o ai în viață!... Și marinarul?... Ce ați cetit azi?

— Copilul răspunse cu ochii scânteietori:

— Am cetit istoria lui Masațura, eroul care a murit în război, la vârsta de douăzeci și cinci de ani. Spune, tată, când erai și tu ca mine, îți era tot așa de drag Masațura cum ne este acum nouă? Dacă ai ști cât îl iubim!... Tată, cine a fost mai mare, Masațura sau Napoleon?

— Amândoi au fost mari.

— Tată eu iubesc pe Masațura, dar îmi place mai bine marina. Tu în armata de uscat... eu în armata de mare... Nu este așa că este frumos?

(Va urma)

## POSTA ADMINISTRATIEI.

Dumitru Fleșariu, Rojonda. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Iosif Lozici, Telkibánya. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Mai a. c.

Am primit în abonament dela următorii: Augustin Peruțiu Bileca 2.40 cor.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

## CONTABIL DE BANCĂ

cu practică de 5 ani, vărsat în afaceri de dare și cartea fonduară, corespondent în limbile române, germane și maghiară caută post cu condiții modeste. Este eliberat de miliție și în caz de lipsă dispune și de cautiune. Adresa la administrația ziarului.

(Bu 2371—3)

**SALON** - cremă 1 cor. 30 fl.  
- pudră 1 „ 30 „  
- săpun 1 „ — „  
- manichiur 65 fl.

Comandele din provincie se expediază zilnic în mod prompt. ::

**Farmacia la „Sf. Francisc”**  
Budapesta, bulevardul Unirii nr. 65.  
(E 2375)

## La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20  
se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericești, literare, populare etc. etc.

»Cantorul bisericesc» sau cuprinsul vecher, utreniei și liturghiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului bisericesc. Aranjat de învățătorul <i>George Bugigan</i> . Prețul: broșat Cor. 10—, legat în pânză 12—, în piele . . . . .	14—
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin. Intocmită de ierodiaconul Damaschin din Stînța Mănăstire Sinaia. Legată . . . . .	2—
Acaftistul prea sfintei Născătoarei de Dumnezeu și alte Acafiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos. Legată în piele neagră aurită . . . . .	3 50
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legate în piele roșie . . . . .	3 20
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată în os alb . . . . .	10—
Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Legată în pânză, aurită . . . . .	2— —20 —20
Visul Născătoarei de Dumnezeu. Legată Rugăciunile școlarilor și cântări bisericești alese și întocmite de N. Ștef învățător. Prețul . . . . .	—50
Culegere de cântări bisericești legată Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești pentru trebuințele vieții. Legată simplu Cor. 1— în piele 3 20 Cor. în catifea . . . . .	—30 5 60
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și cântări bisericești. Legată 1— Cor., legată în catifea . . . . .	5 60
Măntuirea sufletului. Carte de rugăciuni legată . . . . .	—80
Noul Testament al Domnului și Măntuitorului nostru Isus Hristos . . . . .	—70
Noul așezământ. Legată . . . . .	1 20
Epistolia Domnului nostru Isus Hristos Cele 8 glasuri sau Octoiul cel mic. Legat 1 50, 1 60, 2— și . . . . .	2 40
Noul Testament Partea întâia. Evangheliile după Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, de Arhierul Sofronie Craioveanul . . . . .	4—
M. Sadoveanu Povestiri din războiu . . . . .	2—
Thomas Carlyle. Eroii, cultul eroilor și eroicul în istorie. Traducere din limba engleză de C. Antoniadă dr. în filozofie. Prețul . . . . .	2—
Em. Grigorovitz. »Chipuri și graiuri din Bucovina». Ilustrațiuni de N. Bran . . . . .	2 50
Em. Grigorovitz. »Cum a fost odată». Schițe din Bucovina, cu 84 ilustrațiuni Em. Grigorovitz. Schitul Cerebucului . . . . .	2 80 1—
Dim. Cantemir. »Descrierea Moldovei» Gustave Flaubert. »Salambo». (Roman istoric. Trad. de Ludovic Dauș . . . . .	1 90 2—
M. Sadoveanu. »Amintirile căprarului Gheorghită . . . . .	2—
Victor Eftimiu. »Poemele singurătății» (Poezii) . . . . .	2—
Alexandru Ciura. Foiletoane . . . . .	1 60
I. Slavici Poezii . . . . .	1 50
Ion Creangă, Opere complete. . . . .	2—
Ion Pillat. »Eternități de-o clipă. Poezii . . . . .	2—
Ion Gorun. Lume nacăjită. Povestiri . . . . .	2—
Guy de Maupassant Povestiri alese. Traduceri de M. Sadoveanu . . . . .	2—
A. C. Cuza. Naționalitatea în artă. Principii, fapte, concluzii . . . . .	1 50
Al. Cazaban Ce nu se poate spune . . . . .	2—
Constanța Hodos. Martirii . . . . .	1 50
Jules Payot. Educația Voinței . . . . .	2—
Guy de Maupassant Inima noastră. Roman . . . . .	2—
G. Coșbuc. »Fire de tort». Poezii . . . . .	3—
Caton Theodorian. »La masa calicului». Nuvele și schițe . . . . .	1 50

Versuri alese. dragoste și religioase m. Ciurcu.  
Doine și strigări larmik și An.  
Balade populare nătean. Cule.  
învățător .

**VI**  
vechi și

Adresați  
tarul de vii di  
câci Vă trimit  
lângă prețurile

Vinuri v  
Vin alb  
Rizling  
Roșu de  
Carbenet

Vinuri v  
Vin alb  
Rizling  
Șiller

Bachlu d  
Bachlu d  
Expediez  
ate mai mică  
Vinul se  
litri în sus su  
Vase dau  
Pentru C

No 947

In a  
neg

GABO  
Piața An  
Telefon 10

Cea ma  
expoziți

Ed. P

Se poate  
pronunțat  
lor plătes  
această ap

*Versuri alese.* Poezii populare. Poezii de dragoste ș. a. Poezii cătănești. Poezii religioase morale. Adunate de Ioan I. Ciurcu. —60  
*Doine și strigături* din Ardeal de Dr. I. Iarnik și Andrei Bârseanu . . . . . 130  
*Balade populare.* Din gura poporului bănațean. Culese de Gheorghe Cătană, învățător . . . . . —60

## VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912			
Vin alb	—	—	—74 —62
Rizling	—	—	—76 —64
Roșu de Miniș	—	—	160 120
Carbenet	—	—	140 —

Vinuri vechi și nou din anul 1914.			
Vin alb	—	—	—52 —42
Rizling	—	—	—54 —44
Șiller	—	—	—56 —

### Rachiuri.

Rachiu de treve — — — 2'—  
 Rachiu de treve specialitate — 2'40  
 Expediez la dorință în sticle și în cantități mai mică vin.  
 Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.  
 Vase dau împrumut pe timp de două luni  
 Pentru Calitatea vinului garantez.

№ 947

**Petru Benea**  
 propr. și neg. de vinuri  
**Világos (Arad m.)**

## In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::  
 In depozit: Kugler, Heller, Türth și Manner. :: ::

**GÁBOR MIKLÓS Arad,**  
 Piața Andrásy, colțul Salacz utca  
 Telefon 1059. Telefon 1059.  
 (Ca 2270)

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

**500 cor.**  
 plătesc aceuia care după întrebarea  
 apei de dinți **BARTILLAS**  
 —o sticlă 80 fil.— mai are durere  
 : de dinți sau miroasă gura. :

**Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.**  
 :: L. PLAN ::  
**Wien, X. Goethegasse 7.**

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat **Apă de dinți Bartilla**; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

## Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, artici de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pănură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

### stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pănuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pănură și de mătășă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

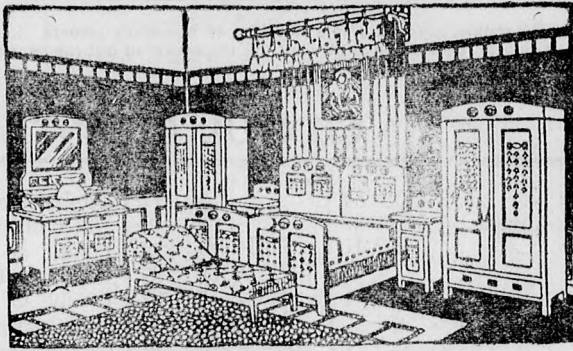
### Lucza József, vopsitor de pănuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON: 994.

Prăvălie și stabiliment principal:  
 str. Laudon, nrul 9., colțul  
 pietei Valeria. (Lu 2106)

TELEFON: 994.

## STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzker numărul 44—46.



Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

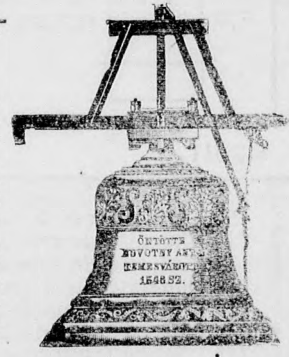
Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.  
 Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția națională din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

## Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sîne stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.



## PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.  
 No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80  
 No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1'—  
 No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1'—  
 »Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).  
 Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fășia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFFER«.  
**Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.**  
 de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:  
 Zentral-Versanddepot **HÖFER'S APOTHEKE WIEN III.**  
 (F 1968—50) Ungargasse 14.

# „BIHOREANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Oradea-mare

## CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA“, societate pe acții în Oradea-Mare, conform dispoziției §-ului 19 din statute se invită la

### a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-Mare la 25 Martie 1915 la orele 10 înainte de amiază în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea contului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1915.
6. Determinarea scopului spre care este de a se întrebuița suma destinată pentru scopuri de binefacere.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Alegerea alor 5 membri în comitetul de reviziune pe un p.riod de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții d'n statute:

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se cere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale eventual și dovezile de plenipotențiar. Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversulul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare a adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-ului 24 din statute, avem onoarea a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 27 Februarie 1915 pentru depunerea, respectiv primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele »Albina«, »Victoria«, »Silvania«, »Economul«, »Oraviciana«, »Patria«, »Timișiana«, »Drăganul« și Capitlul gr-cat. român din Oradea-mare.

Oradea-mare, 27 Februarie 1915.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI

DEBIT		CONTUL BILANȚ		CREDIT			
219	Cassa în numărar . . . . .	42020.54		217	Capital social . . . . .	1200000.—	
234	Giro Conto la Banca Austro-ungară . . . . .	34700.48			Din emisiunea a III-a a încurs . . . . .	523213.10	1723213.10
205	Cassa de păstrare postală . . . . .	293.41	77014.43	228	Fondul de rezervă . . . . .	354000.—	
209, 225	Cambii de bancă . . . . .		4971528.13	39	Fondul special de rezervă . . . . .	40000.—	
210	Credite ipotecare . . . . .		545881.—	197	Fondul de pensiune . . . . .	106000.—	500000.—
195	Imprumuturi ipot. pe amortizare . . . . .		132456.06	242	Depuneri spre fructificare . . . . .		2160250.15
236, 244	Credite de cont curent . . . . .		176292.65	224	Cambii reescomptate . . . . .		2198887.—
178	Credite pe efecte . . . . .		14523.—	141	Lombard . . . . .		91750.—
231	Credite pe obligațiuni cu cavenți . . . . .		11144.50	102	Imprumuturi ipotecare cedate . . . . .		102505.08
227	Efecte proprii . . . . .		642734.10	211	Depozite de cassă . . . . .		41825.37
133	Imobile . . . . .		325022.23		Dividende neridicate . . . . .		3104.90
154	Mobiliare și recvizite . . . . .		7108.58		Interese tranzitoare anticipate . . . . .		51690.94
140, 192, 232, 233, 235	Diverse conturi debitoare . . . . .		26359.—	179	Profit transpus din 1913 . . . . .	3962.63	
179	Interese plătite înainte . . . . .		1472.90		Profit net . . . . .	96166.79	100129.42
179	Interese restante . . . . .		41820.28				6973356.86
			6973356.86				6973356.86

DEBIT		CONTUL PROFITULUI ȘI AL PERDERILOR		CREDIT			
54	4% interese la fondul de rezervă . . . . .	13734.—		208	Profit transpus din 1913 . . . . .	3962.63	
239	Interese de reescompt . . . . .	124417.35			Interese:		
145	Interese de lombard . . . . .	4978.06	220, 226		dela cambii de bancă . . . . .	450781.68	
237	Interese după credite cedate . . . . .	5220.36		222	„ credite ipotecare . . . . .	56312.28	
213	Interese după depuneri . . . . .	102897.74		198	„ credite pe efecte . . . . .	1764.20	
151	10% dare după interese de depuneri . . . . .	10289.80		221	„ credite personale . . . . .	813.57	
241	Salare (funcționari, membri în direcțiune și comitetul de reviziune) . . . . .	73470.77		240	„ credite de cont curent . . . . .	13676.72	
218	Spese curante (tipărituri, porto, luminat, încălzit, telefon etc.) . . . . .	19548.29		196	„ credite pe amortizare . . . . .	10587.19	533935.64
148	Chirie . . . . .	5725.84		181	Venitul imobilelor (darea plătită) . . . . .	15842.82	
152	Contribuție . . . . .	42413.99		174	Interese după efecte proprii (scutite de dare) . . . . .	20890.05	
193	Marce de prezență . . . . .	2908.—		73	Interese de întârziare ale acționarilor . . . . .	735.70	
245	Descrieri . . . . .	71419.35		201	Provizioane . . . . .	1786.13	
	Profit transpus din 1913 . . . . .	3962.63					
	Profit net . . . . .	96166.79	100129.42				577152.97
			577152.97				577152.97

Oradea-mare, la 31 Decembrie 1914.

Dr. Coriolan Pap m. p.  
director executiv.

Iosif Diamandi m. p.  
prim-contabil.

### DIRECȚIUNEA:

Samuil Ciceronescu m. p.      Dr. Nicolau Popovici m. p.      Vasile Cartiș m. p.      Andrei Horváth m. p.      Romul Marchiș m. p.  
președinte.      vice-președinte.

Iosif Moldovan m. p.      Aloiziu Nyisztor m. p.      Petru Pântya m. p.      Nicolau Zigre m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.  
Oradea mare, la 26 Februarie 1915.

### COMITETUL DE REVIZIUNE:

Petru Popescu m. p.      Sava Raicu m. p.      Dr. Valeriu Hetco m. p.      Ioan Gerlan m. p.  
vice președinte.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil: LAURENTIU LUCA.